

23.27x25.81	1/2	עמוד 8	המגזין - 14	31/01/2022	80445699-5
בנימין זאב הרצל - בהקשר לציונו - 80790					

שמעון ריקלין • בעין הסערה

התרשים היהודי: מברית גורל לברית ייעוד

1 | 1492 | גירוש ספרד: גירוש ספרד התקבל בהלם בעולם היהודי כאשר הקהילה היהודית המשגשגת ביותר בעולם גורשה ממקומה. הגירוש הזה הוא רק אירוע אחד מתוך מקבץ אירועים רחב יותר שקרה בספרד בשנת 1492 - במערב יוצא קולומבוס לגלות את אמריקה, בדרום מסולק אחרון המוסלמים המורים בחזרה לאפריקה ובמזרח מגרשת ספרד את יהודיה. שנה זו מסמלת את המעבר לעת החדשה.

2 | 1550 | קבלת האר"י הקדוש: להלם מגירוש ספרד נמצא פרשן בדמות האר"י הקדוש. הוא החל לעסוק באחרית הימים, ובמקום לדבר על הטוב החליט להסביר את הרע. הוא צבע את הגירוש מספרד באור של התחלת הגאולה. השבת השכינה למקומה תרחש כאשר היהודים יחזרו לארץ ישראל, יקיימו בה את המצוות ויתפללו בדבקות. רעיון שבירת הכלים הסביר מדוע גלתה השכינה ממקומה: האור האלוקי התפזר בכל העולם, ועל כל יהודי מוטל להעלות ניצוצות של האור האלוקי מהקליפות של כל אומה ואומה. גישה זו העניקה פרשנות רוחנית לסבל ההיסטורי של היהודים. קבלת האר"י הייתה התנועה הדתית האחרונה שהצליחה לבטא מציאות רוחנית משותפת לכל חלקי עם ישראל.

4 | 1720 | חסידות: החסידות הייתה תנועת התחדשות רוחנית בקרב יהדות מזרח אירופה. היא נוסדה על ידי רבי ישראל בעל שם טוב והופצה על ידי ממשיך דרכו רבי דב בער, המגיד ממזריטש, שאמר שקל יותר לעבוד את ה' בגלות מאשר בארץ ישראל. האמירה הזאת מסמלת את הקהיית הרעיון המשיחי בקבלת האר"י כפי שהוא בא לידי ביטוי בשבתאות. בשל הטראומה השבתאית העדיפה החסידות להדגיש את העבודה האישית של המאמין ואת הגאולה הפרטית שלו.

3 | 1666 | שבתאות: על בסיס תורת הגאולה של האר"י הקדוש קם משיח שקר בשם שבתאי צבי. השבתאות התפשטה כאש בשדה קוצים בחלקים ניכרים של העולם היהודי וביקשה גאולה כללית לעם ישראל ואת חזרתו לארצו. לאחר ההתאסלמות של שבתאי צבי וכישלון הניסיון השבתאי הזעזוע בעולם היהודי היה עצום.

5 | אורתודוקסיה: המסורת האורתודוקסית המשיכה את קיום המצוות כפי שהכיר העולם היהודי לפני קבלת האר"י והשפעת גירוש ספרד, כמעט כימים ימימה, כמנהג אבותם. בשל טראומת השבתאות התייחסה האורתודוקסיה לחסידות כחשדנות חריפה. הידרדרות המאבק בין השתיים נעצרה בשל הצורך לבלום איום גדול יותר: ההשכלה והחילון.

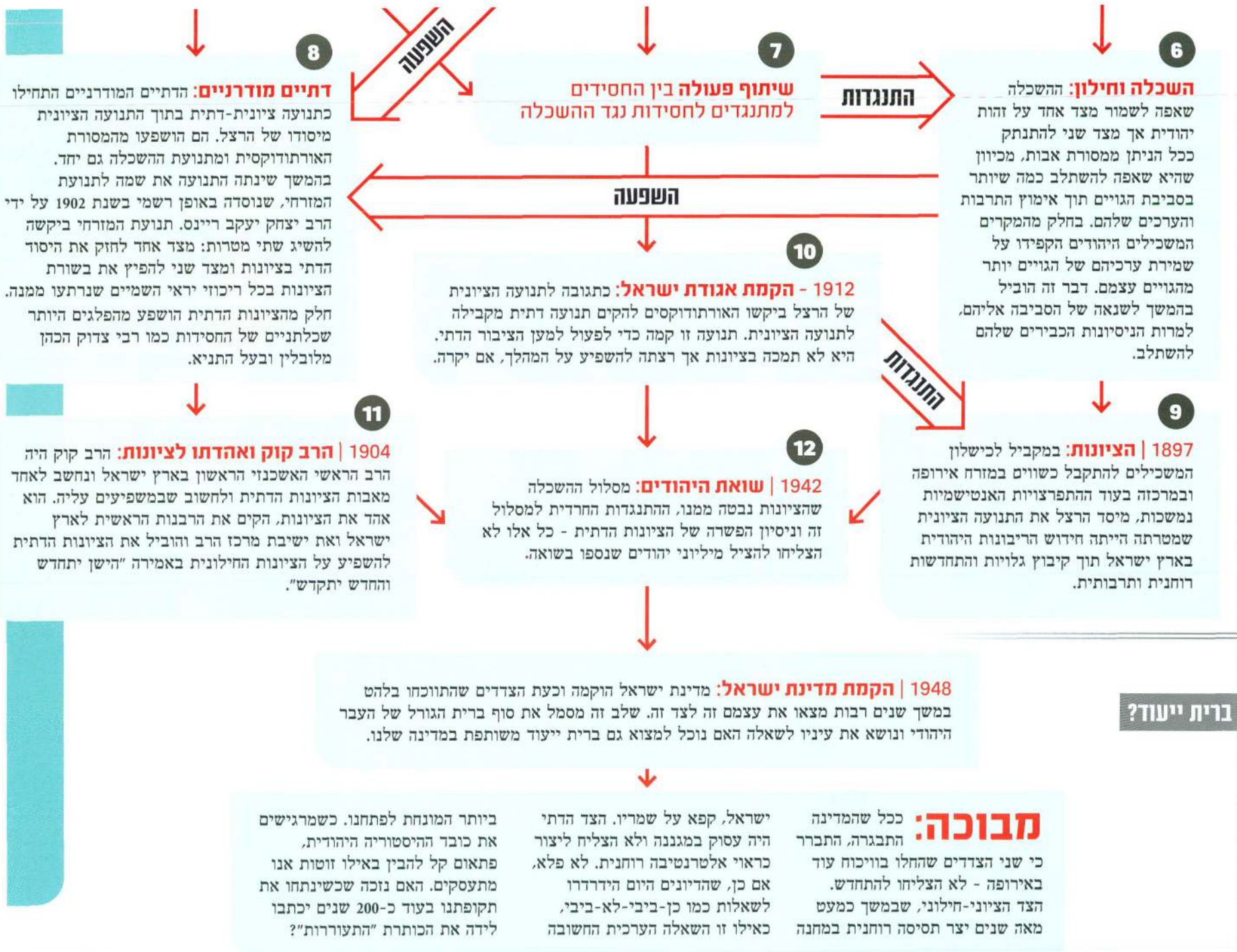
ברית גורל

השפעה

התנגדות

השפעה

24.76x19.46	2/2	9	עמוד	14	המגזין -	31/01/2022	80445700-8
בנימין זאב הרצל - בהקשר לציונו - 80790							

ברית ייעוד?